

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Om pension i udlandet m. v.).

Valgt blev: *Albertsen, Bladt, Egon Jensen, Camma Larsen-Ledet, Th. Mikkelsen, Niels Mørk, Viola Nørlov, Holm Tved, Søren Andersen, P. E. Eriksen, Holger Hansen, Peter Larsen, Clara Munck, Asger Jensen, Gerda Møller, Else-Merete Ross og Poul Dam.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 4) findes i tidenden sp. 314, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 49).

Der var stillet 12 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsfor-
slagene og spørgsmålet om lovforslagets
overgang til tredje behandling sættes til
forhandling under ét.

Ove Hansen: Under udvalgsbehandlingen af dette lovforslag er der foreslået en del ændringer, endda væsentlige ændringer.

Som bekendt går lovforslaget ud på, at grundstigningsskylden skal fikseres på 1960-niveauet, altså efter 12. almindelige vurdering, og de årsvurderinger, der har fundet sted siden 1960, skulle ikke få indflydelse i den kommende tid.

Der var endda foreslået tilbagebetalingspligt til dem, der har betalt for meget i grundstigningsskyld i de pågældende år. Jeg sagde, dengang vi havde lovforslaget til første behandling, at vi var noget betænkelige ved denne tilbagebetaling. For det første var det 30 mill. kr., der skulle tilbagebetales af kommunerne, og 30 mill. kr. af staten, og det er klart, at det var

generende for kommunerne at skulle udrede dette beløb — det var det for øvrigt også for statens vedkommende. Vi har fået henvendelse fra Foreningen „Bymæssige Kommuner“ og De samvirkende Sognerådsforeninger, der gik ind for, hvis tilbagebetaling skulle finde sted, at staten alene skulle udrede beløbet. Men der var også andre betænkeligheder. Det var da klart, at det var ikke let at få fat på de mennesker, der havde betalt grundstigningsskyld i sin tid og nu skulle have pengene tilbage. Der kunne være sket ejendomshandler i mellem-tiden. Nogle af dem har også i kraft af skattefradrag opnået en særlig fordel. Under udvalgsarbejdet er vi blevet enige om, at tilbagebetaling ikke skal finde sted.

Vi er dernæst blevet enige om, at grundstigningsskylden, der skal fikseres på 1960-grundlaget, kun skal gælde for ét år, nemlig for regnskabsåret 1965-66; til april 1966 skal grundstigningsskylden så totalt ophøre. De fire partier i udvalget er blevet enige herom, og jeg vil gerne sige lidt om mit partis stilling hertil, da jeg nogle gange på mit partis vegne har nævnt eksempler på grundstigningsskyldens betydning og sagt, at vi var betænkelige ved helt at afskaffe grundstigningsskylden. Den har først og fremmest haft til opgave at sikre samfundet dets andel af de værdier, samfundet skabte. Jeg synes, det er et rimeligt krav. Desuden havde den også til opgave at modvirke alt for høje grundpriser. Desværre har det ikke været muligt at udmåle, at konstatere, hvor meget den har betydet for prisdannelsen i det hele taget. Og når vi nu er enige om at ophæve grundstigningsskylden, skal det erkendes, som det i øvrigt er sagt temmelig mange gange ved debatterne tidligere, at den har en del uheldige virkninger. Først og fremmest rammer grundstigningsafgiften køberne, ikke sælgerne. De, der indkasserer fortjenesten, undgår at betale, og det var dem, der skulle betale; det er lovens formål, og det er i og for sig også bestemmelsen, men man har altså ved handler omgået denne bestemmelse, således at det i næsten alle tilfælde er køberen, der har måttet svare skyld af den afgiftspligtige grundstigning. Dertil kommer, at lovgivningen også med hensyn til nyudstykkede ejendomme kunne have uheldige virkninger også ved

[Ove Hansen.]

de årlige omvurderinger. På baggrund heraf er vi altså i mit parti gået med til fra april 1966 helt at fjerne grundstigningsskylden.

Jeg har tidligere nævnt den betydning, beløbene havde ikke alene for statskassen, men også for de kommuner, hvor man i særlig mange tilfælde opkrævede grundstigningsskyld. Det er naturligvis forholdsvis få kommuner i dette land, det drejer sig om, men til gengæld er det kommuner, hvor beløbene alligevel er af en vis størrelse. Det har også vist sig under udvalgsarbejdet, at vi kan bringe kommuner i vanskeligheder ved helt at fjerne grundstigningsskylden, og derfor har man nu fået indført en bestemmelse i et ændringsforslag om, at kommunerne i og for sig bør have samme provenu for skatteåret 1965-66, som de har i indeværende skatteår, 1964-65. Dette bevirker, at staten må aflevere en del af det beløb, der ellers tilkommer den. Til eksempel kan nævnes, at i visse kommuner kan kommunens andel af grundstigningsskylden måske blive 75 pct. og statens andel kun 25 pct.

Denne ændring vedrører imidlertid kun regnskabsåret 1965-66. Efter 1966, når grundstigningsskylden helt er fjernet, må vi se at finde andre indtægtsmuligheder for kommunerne. Vi har hørt nogle gange fra finansministeren, at han agter engang at stille forslag om, at den statslige grundskyld skal ophæves og overføres til kommunerne. Derfor vil det være rigtigst at lade det forenklingsudvalg, der for øjeblikket arbejder med hele ejendomsbeskatningen, komme til et resultat, før vi tager endelig stilling til spørgsmålet her i folketinget.

Dertil kommer, synes jeg, at vi også må tænke på kommunerne, hvad angår den kommunale grundskyld. I dag har vi for landkommunerne et interval, hvori grundskyldpromillen skal ligge; den skal være mindst 10 og højst 35. Det er da muligt, at vi må se på dette interval, således at kommunerne får mere frihed. Under valgkampen talte man en hel del om, at kommunernes ret til selvstyre skulle respekteres, og man talte ofte om, at vi fra lovgivningsmagtens side måske greb lidt for stærkt ind i denne frihed. Når vi nu en skønne dag skal kigge på et lovforslag om den kommunale ejendomsbeskatning, får vi lejlighed til her i tinget at vise vor gode vilje, og jeg håber,

at den gode vilje til den tid er til stede, således at vi kan hjælpe de kommuner, der i fremtiden ikke vil få afgift mere i form af grundstigningsskyld.

Der er under udvalgsarbejdet stillet ændringsforslag af finansministeren, og disse ændringsforslag er tiltrådt af et stort flertal i udvalget. Det drejer sig om ændringsforslagene nr. 1 og 2 og ændringsforslagene nr. 4-12, alle stillet af finansministeren og tiltrådt af størsteparten af udvalgets medlemmer, og jeg vil gerne på mit partis vegne anbefale, at man stemmer for disse ændringsforslag

Axel Kristensen: Det er naturligvis med meget stor tilfredsstillelse, at vi nu i dag ved anden behandling skal være med til at vedtage, at grundstigningsskylden falder bort, og det er en ganske særlig tilfredsstillelse, at det sker med et så stort antal stemmer fra så mange partier, som det vil blive tilfældet.

Et af de partier, der vil stemme for ændringen, det radikale venstre, har gjort et par bemærkninger i betænkningen. Den ene går ud på, at det radikale parti ønsker alle grundskatter overført til kommunerne. Så vidt jeg ved, har alle partier her i salen udtrykt ønske om det samme, så der er altså ikke her tale om en særstilling over for os andre. Endvidere udtaler det radikale parti ønske om, at kommunerne bliver stillet friere med hensyn til opkrævning af ejendomsskatter. Dette må jeg efter det, der er sket i udvalget, forstå således, at kommunerne skal have ret til at udskrive højere grundskyld, end de har ret til nu. For at undgå enhver misforståelse ønsker jeg at sige, at vi i udvalget tog ganske klart afstand fra den tankegang.

Bortfaldet af grundstigningsskylden sker jo først pr. 1. april 1966. Det lovforslag, vi fremsatte i fjor, ville have givet betingelse for, at den var faldet bort allerede den 1. april 1965, og derfor var vi imod, at man udskød vurderingen til ejendomsskyld 1 år, men det skete jo alligevel. Man må nu acceptere, at stillingen er således, og så er der efter vor opfattelse ingen mulighed for at lade grundstigningsskylden falde bort før den 1. april 1966, og den højere vurdering, som vi må regne med efter de oplysninger, vi har fået fra den højtærede finansminister,

[Axel Kristensen.]

vil efter vor opfattelse i det væsentlige give kommunerne erstatning for de tab, de lider ved, at grundstigningsskylden falder bort. Der skulle herefter ske det, når ændringen er endeligt gennemført, altså pr. 1. april 1966, at kommunerne ikke vil få en væsentlig dårligere stilling end før, idet vurderingen på grundene da er forhøjet, og der vil da blive mulighed for mindre skat på selve ejendommene, hvilket vil medføre lavere husleje og mindre udgifter for erhvervslivet, og tillige skulle der komme en rimeligere fordeling, idet fordelingen jo hidtil har været meget tilfældig.

Der bliver et overgangsår fra den 1. april 1965 til den 1. april 1966, hvor kommunerne mister provenuet af de årsomvurderinger, der har fundet sted fra 1960 til 1963. Det er klart, at der er kommuner, som det vil ramme hårdt, og vi er derfor glade over, at den højtærede finansminister under drøftelserne i udvalget straks accepterede, at staten bar den byrde derved, at der overføres de nødvendige midler fra statens andel i grundstigningsskylden til kommunerne, og jeg tror, at med det vil kommunerne være vel tilfredse.

Der har været talt om tilbagebetalings-spørgsmålet, og det er da klart, at de mennesker, der nu har gået og ventet at få nogle tusinde eller nogle hundrede kroner tilbage, er skuffede; det er der ikke noget at sige til; det ville vel alle mennesker være. Men det må for det første fastslås, at for alle disse grundejere er det, der nu sker, gunstigere end en fastfrysning på 1960-niveauet med tilbagebetaling, og dernæst at der ville ikke være nogen saglig begrundelse for at tilbagebetale indtil 1960, for hvis man ville give erstatning for de urimeligheder, der havde været ved disse vurderinger, måtte man jo lige så vel give erstatning for de urimeligheder, der havde fundet sted i 1950'erne. Hvis man fikserede på 1960-niveauet, kunne der være en vis mening i tilbagebetaling, men når man ikke gør det, men afskaffer grundstigningsskylden helt,

måtte man have tilbagebetalt al grundstigningsskyld for alle årene, og det kan man selvfølgelig slet ikke indlade sig på.

Det er vel i øvrigt således, at når man har en lovgivning, må den have sine virkninger, og når man ophæver den, må de forbedringer, der sker, komme fra det tidspunkt, hvor man gennemfører den nye lov; og jeg mener altså, at det, der sker, er fordelagtigt for alle grundejere.

Da vi havde debatten her i foråret, erkendte den højtærede finansminister, at den gældende lov havde medført en lang række urimeligheder. Vi ville gerne have haft, at den højtærede finansminister allerede på det tidspunkt havde erkendt, at så måtte det hele falde væk. Det skete ikke, men det er sket nu, og det er vi glade for.

Det er klart, at det er langt lettere for os, der har været modstandere af grundstigningsskylden både i princippet og i dens udformning, at stille forslag om dens bortfald og langt vanskeligere for de mennesker, for hvem princippet var noget, de mente var rigtigt og skulle bruges. Derfor synes jeg ikke, man skal tale om, hvem der har vundet, og hvem der har tabt i denne sag. Det står nemlig sådan for mig, at den, der har vundet, er folkestyret. Folkestyret indebærer den store fordel, at man kan ændre ved forholdene på basis af de erfaringer, man gør, og det skal ikke gøres for svært at erkende, at man har lært noget, der gør ændringer nødvendige.

Jeg mener, at årsagen til, at disse forhold nu ændres, er den, at der i befolkningen er en klar modvilje mod en lovgivning, der på tilfældigt grundlag behandler mennesker forskelligt, f. eks. dette system med at indføre en grundværdstigningsskat, men derefter sige: ja, det er meget godt, men en hel masse mennesker skal slippe fri. Den, der købte i går, skal slippe fri, men den, der køber i morgen, skal ikke slippe fri. Dette har oprørt befolkningen, og det har skabt den stemning, som har bevirket, at en sådan lovgivning ikke kunne leve. Jeg synes, det er en stor sejr for det folkestyre,

[Axel Kristensen.]

som ønsker, at der skal være rimelighed og lighed for alle, og at tilfældigheder ikke skal være bestemmende for, hvilke byrder folk skal bære.

Jeg skal ikke komme ind på spørgsmålet om kapitalvindingsskat ved ejendomshandler. Denne ordning indebærer alle de samme fejl som den lov, vi nu kommer af med, idet det er tilfældigt valgte grænser, der afgør, hvem der skal betale, og hvem der ikke skal. Jeg skal blot sige, at jeg håber, vi har lært af dette, således at vi i fremtiden er meget forsigtige med at anvende denne metode, og så at vi kan få lavet bedre love end denne. Vi skulle helst have udbytte af, hvad vi har lært her.

Vi mener altså, at vi nu får en rimeligere og en rigtigere lovgivning, og derfor anbefaler mit parti naturligtvis at stemme for de af ministeren i samarbejde med udvalgets flertal udarbejdede ændringsforslag og stemme imod det af et mindretal stillede underændringsforslag.

Gottschalek-Hansen: Det er ikke alene med tilfredshed, men med virkelig glæde, jeg på mit partis vegne kan anbefale de af den højtærede finansminister stillede ændringsforslag. En mere end 30 år gammel uret vil nu blive afhjulpel. Et mere end 30 år gammelt ønske i det konservative folkeparti vil nu blive opfyldt.

Det vil næppe tjene noget fornuftigt formål nu, da vi alle er blevet enige, at genoptage en principdebat om den afgiftspligtige grundstigningsskyld. Det er historie nu, og det gavner som bekendt kun lidt at græde over spildt mælk. Det er jo heller ikke vor opgave ved anden behandling at drøfte principper, men derimod enkeltheder i et lovforslag.

Jeg vil imidlertid gerne have lov til at komme med et enkelt citat. Det ærede medlem hr. Skytte har i et interview med dagbladet Aktuelt den 13. december udtalt følgende, som jeg beder om den højtærede formands tilladelse til at citere:

„Grundstigningsskylden er en skat, der virker uretfærdigt; der er tale om en forskselsbehandling, som vi ikke vil medvirke til længere. De forventninger, vi nærrede til den, er ikke slået til, og det må da siges at være sagligt, at vi retter os derefter.“

Jeg deler det ærede medlems opfattelse af denne mærkelige lov. En bedre karakteristik end den, det ærede medlem har givet, kan næppe fremsættes, og jeg finder, at det tjener de partier — socialdemokratiet og det radikale venstre — der nu har foretaget en omvurdering af loven, til ære, at de sagligt og logisk drager konsekvensen heraf.

Det foreliggende lovforslag, som nu kan blive vedtaget af et enigt folketing — jeg ser i denne forbindelse bort fra det ærede medlem hr. Holger Eriksens særstandpunkt samt den noget betingede eller måske snarere begrænsede tilslutning fra socialistisk folkeparti — er ikke alene det første, men også et af de vigtigste skridt henimod den forenkling af ejendomsbeskatningen, som alle partier har erklæret sig villige til at medvirke til.

Jeg har da også forstået på den højtærede finansminister, at vi formentlig allerede i indeværende samling vil blive præsenteret for et oplæg eller et forslag, som kan gøres til genstand for første behandling for derefter til næste efterår at blive ophøjet til lov.

Det er mit håb, at den samme samarbejdsvilje og den samme sunde vurdering af problemerne, som vi har set i de ændringsforslag, der i dag er til behandling, må præge dette specielle lovgivningsarbejde fremover. At en ændring og forenkling er påkrævet, turde være indiskutabelt. De behæftelser, der i dag påhviler adskillige ejendomme, og som medfører en helt urimelig administration, er hinsides al sund fornuft. Det er en lykke, at vi med det af ministeren oprindeligt fremsatte lovforslag kvitter de sidste levn af den såkaldte jernbaneskyld.

Allerede i 1912 udtalte professor Lauritz V. Birck om jernbaneskylden, at

„det var en umådelig slet forholdsregel“, samt

„at det glædede ham, at den var blevet en skuffelse.“

I året 1962-63 indbragte denne skat i alt ca. 60.000 kr., hvoraf 52.000 kr. tilfaldt de private jernbaneselskaber, medens statens samlede provenu var ca. 8.000 kr. Ud over denne skat, der nu ophæves, findes der imidlertid en lang række konstitutionelle skatter og afgifter, der opkræves dels af amtstuerne, oppebørselsmyndighederne, dels

[Gottschalck-Hansen.]

af købstæder, afgifter, som man hurtigst muligt må se at få ophævet. Jeg kan som et kuriosum, som et eksempel, nævne, at der i Hornsherred findes en ejendom, der i henhold til særskat er pålagt en byrde på 3 øre årligt. Det er de såkaldte „jordbogsafgifter“, det drejer sig om. En anden skal årligt betale 26 øre, en tredje 10 øre, en fjerde 4 øre o. s. v. Tilsvarende urimelige forhold finder sted med hensyn til arvefæsteafgift og ydelse til tiendebanken. Enhver kan sige sig selv, at administrationen af disse afgifter naturligvis langtfra overstiger, hvad skatterne indbringer.

Vi har alle erklæret os enig i en forenkling af ejendomsbeskatningen. Vi er alle enige om at ophæve statsgrundskylden, og vi er alle enige om, at samtlige ejendomsskatter skal tilfalde kommunerne. I princippet er der således enighed om store og afgørende linjer. Det skulle vel på denne baggrund være muligt at nå frem til en fælles løsning, som alle kan acceptere.

Når man skal foretage en ændring af et lovforslag som det foreliggende, eller når man skal sætte en lov, der er så kompliceret og vanskeligt tilgængelig som denne, ud af kraft, vil der selvsagt altid opstå problemer og spørgsmål, som simpelt hen ikke kan løses på en for alle parter tilfredsstillende måde.

Da jeg, sidste gang loven var til behandling i det høje ting, spurgte finansministeren, om han ville være villig til at tilbagebetale og efterregulere, for så vidt angår årene 1962-63 — 1964-65, i de tilfælde, hvor den afgiftspligtige grundstigningsskyld havde været urimeligt høj, gjorde jeg dette ud fra den betragtning, at loven fremover skulle fikseres på 1960-niveauet. Hvis dette virkelig var sket, måtte en tilbagebetaling både findes rimelig og retfærdig. Jeg har da også forstået den højtærede minister derhen, at han er enig deri, at han deler denne opfattelse, hvilket man jo kan se af det oprindelige fremsatte lovforslag. Da der nu imidlertid er sket den lykkelige vending i sagen, at loven totalt ophæves fra 1. april 1966, synes forudsætningen for den påtænkte tilbagebetaling ikke længere at eksistere.

Jeg erkender, at der er mennesker, der i årene 1962-1964 på grund af årsomvurdering har fået en særlig hård behandling, men

når loven nu om godt et år træder ud af kraft, således at disse mennesker bliver fuldstændig fritaget for grundstigningsskyldens byrde fremover, vil jeg tro, at de uden vanskelighed kan renoncere på en eventuel tilbagebetaling, så meget mere som denne — det vil jeg ikke bestride — ikke alene vil medføre store administrative vanskeligheder, men også kunne fremkalde komplicerede juridiske spørgsmål.

En af de ting i den hidtil gældende lov, der gennem de senere år har givet anledning til mest utilfredshed, er utvivlsomt bestemmelsen om oplysningspligt, der blev indført ved den revision, der fandt sted i 1960. Mange sælgere, der ikke har været klar over denne forpligtelse, er kommet slemt i klemme ved indgåede ejendomshandlinger. Så sent som i går, mandag den 14. december, kunne dagbladet Berlingske Tidende berette om en mand, der havde afstået et areal for 4.000 kr., men som, da han ikke havde oplyst køberen om den afgiftspligtige grundværdistigning, måtte tilbagebetale 3.600 kr. til køberen, samtidig med at han i henhold til retskendelse yderligere måtte betale 590 kr., således at han ud over at afstå sin jord kvit og frit yderligere måtte betale 190 kr. Der er ingen som helst grund til at tro, at den pågældende sælger bevidst har handlet imod loven, tværtimod; der er mange, der har handlet i god tro, men som i uvidenhed har forsømt at give den lovbefalede oplysning. Der er ikke noget at sige til, at disse mennesker føler sig slet behandlet, men heldigvis vil en sådan situation ikke kunne opstå efter den 1. april 1966. Der er imidlertid en del uafklarede sager, som for tiden verserer ved domstolene. Hvis jeg har forstået ændringsforslag nr. 11 ret, vil der nu ad lovgivningens vej blive skabt sikkerhed for, at eventuelle sagsøgte sælgere kun kommer til at erstatte den del af den afgiftspligtige grundværdistigning, der forfalder inden lovens ophævelse.

Jeg finder det særdeles værdifuldt, at finansministeren vil holde de kommuner skadesløse, der ved fiksering på 1960-niveauet i 1965-66 får en mindre indtægt på grund af den nævnte fiksering. Det vil formentlig ikke betyde noget overvældende stort beløb for staten — jeg vil gætte ganske uforbindende på et beløb, der kommer til at ligge på mellem 10 og 12 mill. kr. — men

[**Gøtttschalck-Hansen.**]

for de enkelte kommuner, der allerede er i gang med deres budgetlægning, er det af afgørende betydning.

Den grænse, ministeren fastsætter i ændringsforslag nr. 6, lovens § 73, hvorved statens kompensation til kommunerne for skatteåret 1965-66 ikke kan overstige den del af grundstigningsskylden, der tilfalder kommunerne for skatteåret 1964-65, finder jeg særdeles rimelig, ligesom jeg kan tiltræde, at der ikke ydes nogen som helst godtgørelse, hvis kommunernes provenutab er mindre end 15.000 kr.

Jeg synes, det er en god løsning, vi har fundet frem til, et absolut tilfredsstillende og værdifuldt resultat. Jeg vil meget anbefale det høje ting at stemme for den højt-ærede finansministers ændringsforslag.

A. C. Normann: Jeg vil begynde med at bemærke til det konservative folkepartis ærede ordfører, at jeg i og for sig ikke kan se, at forudsætningerne for tilbagebetaling er bortfaldet, blot fordi også den fikserede grundstigningsskyld pr. 1960-vurderingen bortfalder, men jeg er i øvrigt gået med dertil, idet jeg indrømmer, at der knytter sig meget betydelige saglige vanskeligheder til en sådan tilbagebetaling.

Jeg har i udvalgsbetænkningen understreget, på hvilken baggrund det radikale venstre i udvalget foreslog at gå videre end regeringsoplægget, der forudsatte, at vi bevarede grundstigningsskylden for den dels vedkommende, der var gældende på tidspunktet for den 12. alm. vurdering i 1960. Jeg antydede ved første behandling tanken om også at opgive den fikserede grundstigningsskyld, og under udvalgsbehandlingen blev det klart for mit parti, at det, der i henhold til lovforslaget bevarede af grundstigningsskylden, var så beskeden en andel i forhold til, hvad man sløjfede af fremtidige afgifter af grundstigning, at denne slet ikke opvejede ulemperne, den manglende forenkling, de fortsatte uligheder og skævheder og de uretfærdigheder, den hvilende grundstigningsskyld kunne forventes at medføre. Provenuet var såre beskedent i forhold til det, man opgav, og ordningen var i lejernes disfavør, idet de ikke kunne fradrage beløbet i selvangivelsen, hvad ejerne kunne.

Det radikale venstres landsmøde er for længst gået ind for at søge grundskatterne overført til kommunerne, og det er som nævnt i betænkningen partiets hensigt at tage hertil sigtende initiativ. Vi ønsker gerne kommunernes frihed og selvstyre på dette område øget, så de får lejlighed til at udskrive mere i grundskyld end de hidtidige 35 promille, men afgørelsen heraf bliver først presserende, når vi når frem til spørgsmålet om statsgrundskyldens overgang til en kommunal grundskyld i forbindelse med en nyordning af den amtskommunale beskatning.

Jeg undrede mig lidt over, at det ærede medlem hr. Axel Kristensen udtalte sig så stærkt mod en ændring af kommunernes friere bevægelighed og en udvidelse af det kommunale selvstyre på det område, og at han allerede nu kunne erklære, at venstre ikke ville gå med til en afskaffelse af statsgrundskyldens 6 promille, hvis det skulle være under den forudsætning, at den skulle overgå til kommunerne. Sådan forstod jeg det ærede medlem, fordi det ærede medlems udtalelse om, at man ikke ville gå med til en udvidelse af kommunernes bevægelighed opad, var helt kategorisk.

Jeg håber imidlertid, at der skal komme bred enighed trods alt om en ordning vedrørende de faste skatters overførelse til kommunerne, idet jeg under udvalgsbehandlingen har fået det indtryk bekræftet — og det er det i øvrigt også blevet af de foregående taler ved denne behandling — at også de andre gamle partier er indstillet på at lade kommunerne overtage bl. a. udskrivningen og provenuet af de faste skatter bortset fra ejendomsskylden, hvis afvikling for længst er fastlagt og automatiseret.

Efterhånden udglattes forskellene mellem de næsten rene landbrugskommuner og kommuner med få jordejere og mange andre indtægtshavende. Antallet af lønmodtagere er overalt steget, og vi er på den anden side nu oppe på 800.000 jordejere her i landet. Risikoen for misbrug af det kommunale selvstyre er efterhånden svundet meget ind for mig at se, og den omstændighed, at man nu er i gang med på meget omfattende måde at finde frem til kommunesammenlægninger, gør i øvrigt, at strukturen yderligere ændres i en sådan retning, at betænkningerne ved kommunernes frie

[A. C. Normann.]

hænder vel også af den grund bliver mindre.

Det radikale venstre finder det naturligt, at al grundskyld går i kommunens kasse, og det skyldes især, at kommunen gennem sin jordmodnings- og byggepolitik, sin belånings- og garantipolitik og sine egne grundkøb har afgørende indflydelse på grundpriserne og på disses stigning. Kommunernes vej-, kloakerings-, gas-, elektricitets- og vandværkspolitik kan koste kommunen mange penge og medføre en stigning i jordpriserne, som kommunerne burde have en del tilbage af, og så mærkes det i øvrigt heller ikke så meget af en statskatteyder som af en skatteyder til kommunen, at han i tilfælde af større grundskyld får en mindre indtægtsskat at betale og omvendt. Det er vel også sådanne ræsonnementer, som gør, at partierne nu synes at være enige om, at det rette er at overføre de faste skatter til kommunerne.

Overgangen til større kommunal frihed vil placere ansvaret, hvor det hører hjemme. De velstillede kommuner omkring storbyerne har hidtil i en vis udstrækning agiteret mod staten for dens faste skatter, og bagefter har de i kraft af deres andel af de faste skatter, som staten havde pålagt deres utilfredse grundejere at udrede eller de grundejere, som man forsøgte at gøre utilfredse, undertiden ofte med betydeligt held, kunnet gøre sig til af, at man havde lave indkomstsskatter. Med kommunal frihed må de selv klare kritikken af enten for høje faste skatter eller for høje indkomstsskatter, hvis det er berettiget at tale om for høje skatter i en eller anden kommune.

Den grundstigningsskyldlovgivning, som nu opgives, var efter min opfattelse en rimelig lovgivning, da den påbegyndtes og igennem en lang periode, hvor den videreførtes og skærpedes ved et samarbejde mellem socialdemokratiet, venstre og det radikale venstre, efterhånden som prisstigninger på jorden viste sig og samfundsudviklingen fik en større indflydelse på værdistigningen i fast ejendom. Desuden havde man ikke tidligere nogen kapitalvindingskattelov til at skære toppen af de særlig grove fortjenester ved jordsalg.

Når det radikale venstre nu foreslår, at vi går videre end til blot at lade være med at lægge afgifter på den fremtidige stigning

i jordpriserne, så er det ingenlunde, fordi vi ikke fortsat anser det for retfærdigt og nødvendigt at beskatte de store arbejdsfrie indkomster; det gør vi, og vi vil søge at bidrage til, at en rimelig ordning bliver resultatet af arbejdet i det udvalg, der for tiden arbejder med forslaget om en særlig indkomstsskat.

Selv om jeg i dag tager alle mulige forbehold over for det saglige indhold af venstres og de konservatives forslag om en frigørelsesafgift, som kunne se ud til at være en ensidig byrde på landbruget og på gartneriet, men som jeg ikke har haft tid til at sætte mig grundigere ind i, så viser forslaget dog alligevel, at også venstre og de konservative giver os andre ret i to ting, nemlig at almindelig ejendomshandel, almindelig jordhandel og almindelige konjunkturgevinster skal være fri for beskatning, og at de grove og hastigt opnåede formueavancer, der især forekommer i udviklingsområder, skal beskattes. Det lader sig nu engang heller ikke gøre at forklare den jævne mand, at han af en beskeden arbejdsindtægt, som han har måttet slide for, skal beskattes efter lovens fulde konsekvens, men at kæmpefortjenester ved handel med jord skal gå fri. En vis form for grundstigningsafgift bevarer vi jo desuden, nemlig den, der ligger i den almindelige grundskyld, og hvis virkninger jo kommer til at afhænge stærkt af vurderingernes rigtighed. Dette er også en ting, jeg lægger vægt på i forbindelse med den ændring, der nu foregår af grundstigningsskyldlovgivningen.

Det er endvidere min tro, at grundstigningsskyldens afskaffelse vil give sig udslag i bedre vurderinger. Det lader sig efter alle praktisk kyndiges udsagn næppe benægte, at der under de allersidste års meget hastige stigning i jordpriserne har været skelet for stærkt til grundstigningsafgiften, når vurderingsmændene afsagde deres kendelser. Den tydelige afstand mellem vurderingspris og handelspris tyder også på, at vurderingen kunne blive bedre end hidtil. Man må jo ønske, at vi kan nå frem til et så sandfærdigt vurderingsgrundlag som muligt, før folketinget skal til eventuelt at fastsætte nye grænser for kommunernes bevægelighed med hensyn til den kommunale grundskyld.

Der har jo, kan man roligt sige, hersket

[A. C. Normann.]

megen forvirring omkring grundstignings-skylden, og diskussionerne om den i pressen har ikke bidraget til at formindske forvirringen. Der er en del mennesker, der altid har besvær med at skelne mellem grundstigningsskyld og grundskyld, som om de to skatteformer ikke havde forskellig virkning, og bladenes historieskrivning på dette område har heller ikke altid været korrekt.

Berlingske Tidende skrev f. eks. i en leder den 10. december, at grundstignings-skylden i sin nuværende form blev gennemført af trekantregeringen, som bærer ansvaret for dette uheldige system. Jeg tør måske minde om, netop når der tales om system, at partiet venstre åbent og ærligt har taget sit medansvar både i 1937 og ved en lang, lang række behandlinger i den mellemliggende periode og i 1950, da netop den nuværende form blev fastlagt, den form, hvorfra de senere afvigelser i virkeligheden kun er gradforskelle. Det kan det ærede medlem hr. Axel Kristensen bekræfte, idet han var medlem af udvalget, der gennemførte de store principielle ændringer i 1950. Så når der i lederen tales om de partier, der fra første færd protesterede og advarede, så kan det ikke gælde venstre, som først senere sprang fra og dengang på et tidspunkt, da man ikke anviste eller gjorde forsøg på at anvise en anden måde at inddrage nogle af de grove arbejdsfri fortjenester på.

Man gik endvidere hårdt imod kapitalvindingskatteloven, da den første gang blev gennemført, uden at anvise en anden farbar vej. Nu er dog de to partier blevet enige med os andre om, at vi ikke kan nøjes med den almindelige indkomstbeskatning, hvis de meget store fortjenester, der stadig opnås uden at være egentlige spekulationsgevinster, overhovedet skal være genstand for nogen beskatning, og det er da en ting, som jeg finder der også er grund til at glæde sig over.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale folketinget at stemme for lovforslaget med de ændringer, den højtærede finansminister som en konsekvens af udvalgsbehandlingen har stillet forslag om.

Poul Dam: For nogle år siden troede mange, at grundstigningsskylden ville blive fremtidens vigtigste ejendomsskat; resten

af ejendomsskatterne kunne så blive fikseret som en uforanderlig byrde på ejendommene og de fremtidige prisstigninger på jorden inddraget gennem en samfundsprioritet. At det er gået helt anderledes, og at et stort flertal af folketingets medlemmer vel nu — med større eller mindre glæde — agter at stemme for grundstigningsskyldens fuldstændige bortfald i 1966, ville ingen have troet for blot et års tid siden. Men vi er jo ganske vist blevet vænnet til, at skatteideer dukker op over horisonten og forsvinder igen med samme fart som sputniker.

Det skal indrømmes, at grundstignings-skylden er blevet bragt i miskredit gennem uheldigt udformede enkeltheder — og det er måske uhjælpeligt — men den egentlige årsag til denne principielt rigtige skatteforms vanskeligheder er alligevel en anden. Mærkværdigvis er opfattelsen af ejendomsretten som en socialt betinget funktion på retur i befolkningen, og i stedet er trådt en misforstået, snævert egoistisk opfattelse. Det er blevet meget let at lægge enhver regulering af ejendomsretten ud fra samfundshensyn for had. Jordlovenes urimelige skæbne taler tydeligt nok om dette, og i betragtning af hvordan det gik jordlovene, er det måske forståeligt — men derfor ikke undskyldeligt — at regeringen er slået ind på en tilpasningspolitik for derved at tækkes de vælgere, der lader sig påvirke af den borgerlige propaganda.

Det, man nu vil opgive, er først og fremmest samfundets andel i grundprisernes stigning i femåret 1960-65. I bilaget til betænkningen er denne forventelige afgiftspligtige grundstigning beregnet til mellem 10 og 15 milliarder kroner; det vil sige, at den årlige grundstigningsskyld ville stige med mellem 400 og 600 mill. kr. Det er disse beløb, som flertallet vil forære grundejerne, altså helt andre beløb end dem, som man ellers har talt om. Måske er det netop størrelsen af disse fremtidige beløb, der har forskrækket de fire gamle partier, eventuelt med tanke på næste valg. Men ud fra samfundets synspunkt må forskrækkelsens resultat dog blive det modsatte. Har de grundejere, hvis besiddelser fra 1960 til 1965 er blevet 10-15 milliarder kroner mere værd, gjort nogen som helst økonomisk indsats herfor? Er det ikke alene samfundets udvikling — i mange henseender en skæv og uheldig

[Poul Dam.]

udvikling — som har skænket dem disse lotterigevinster? Ville det ikke være rimeligt, at samfundet beholdt disse kunstigt skabte værdier til gavn for alle i stedet for at forære dem til en tilfældig del af borgerne?

For resten vil grundejernes gevinst blive endnu større, for der er ikke nogen grund til at tro, at grundstigningsskyldens bortfald ikke vil medføre en yderligere prisstigning på jord. Det er måske rigtigt, at grundstigningsskylden hidtil kun har haft begrænset virkning på jordpriserne, men det ville have ændret sig, efterhånden som det var gået op for alle, at der var noget at betale.

Det er af disse grunde aldeles uforståeligt for os, at grundstigningsskyldens hidtidige venner vil lade den i stikken for at takkes grundejerinteresserne og deres specielle politiske repræsentanter — uden at få noget som helst til gengæld. Hvis de endda havde fået tilslutning til f. eks. en skitse til en reform af ejendomsbeskatningen i øvrigt og til foranstaltninger til bremsning af grundspekulationen, kunne man delvis forstå indstillingen.

Vi kunne for så vidt meget vel tænke os, at en kommende reform af beskatningen af fast ejendom og af fortjenester ved salg af fast ejendom kunne overflødiggøre grundstigningsskylden, men når en sådan reform end ikke er i sigte, kan vi ikke gå med til grundstigningsskyldens bortfald.

Det underændringsforslag, som jeg har stillet under nr. 3 i betænkningen, foreslår at fjerne den bestemmelse i den nu foreslåede affattelse af lovens § 51, som kategorisk fastslår, at grundstigningsskyld for sidste gang opkræves i skatteåret 1965-66. Rent bortset fra det bombastiske i, at der således rammes en pæl igennem grundstigningsskylden for at hindre, at den skal gå igen i de kommende års debat, er det efter vor mening forkert at tage stilling til dette ene punkt i en ejendomsskattereform allerede nu. Hvis underændringsforslaget vedtoges, ville afgørelsen blive udskudt, til den kunne træffes i sammenhæng med afgørelse af andre ejendomsskattespørgsmål, og jeg skal meget anbefale, at denne vej vælges.

Såfremt vort underændringsforslag forkastes, vil vi undlade at stemme om æn-

dringsforslag nr. 2, da vi hverken kan gå ind for lovforslagets affattelse af § 51 eller for ændringsforslagets affattelse. Vi går imod ændringsforslagene nr. 1, 7, 8 og 9, der ganske vist er rent tekniske, men som forudsætter grundstigningsskyldens afskaffelse. Vi kan derimod støtte ændringsforslag nr. 10 om bortfald af den påtænkte tilbagebetaling; det imødekommer de synspunkter, som bl. a. fra vor side blev fremført ved første behandling. Vi kan også støtte ændringsforslag nr. 6 om compensationen til kommunerne. Det ville være urimeligt, om denne så sent gennemførte lovændring skulle medføre væsentlige ændringer i kommunernes skatteudskrivning i det kommende regnskabsår.

Hvad angår de øvrige ændringsforslag, er der tale om tekniske forbedringer, som vi kan støtte.

Uanset at vi kan gå ind for den øjeblikkelige virkning af lovforslaget, nemlig vedrørende opkrævning af grundstigningsskylden for skatteåret 1965-66, må vi som nævnt mene, at det vil være yderst uheldigt nu at træffe isoleret beslutning om grundstigningsskyldens afskaffelse. Dette er for os så væsentligt, at vi, såfremt vort underændringsforslag ikke bliver vedtaget, agter at stemme imod lovforslaget ved tredje behandling.

Jeg skal endnu blot tilføje, at jeg forventer, at der vil blive draget omsorg for, at der overalt, hvor huslejen måtte være blevet forhøjet med begrundelse i påligning af grundstigningsskyld, sker huslejenedsættelse straks fra det tidspunkt, da grundstigningsskylden nedsættes eller bortfalder for den pågældende ejendom. Der er forhåbentlig ingen, der tænker sig, at nogen skal kunne få ekstra indtægter på denne måde. Selv om man glad og gerne går med til at berige grundejerne på samfundets bekostning, har man vel trods alt for megen skamfølelse til at gøre det på lejernes.

Johan Asmussen: Efter den sidste ærede ordførers bitre bemærkninger er det mig ligefrem en glæde at kunne skabe lidt lunhed igen omkring den højtærede finansminister ved at slutte op i rækken af de andre ordførere, der har udtalt deres glæde og tilfredshed med det resultat, som man er kommet til igennem udvalgsarbejdet, og

[Johan Asmussen.]

som altså nu medfører grundstigningsskyldens bortfald. Det er jo i allerhøjeste grad rigtigt, som den ærede ordfører for socialistisk folkeparti omtalte, at vennerne efterhånden var faldet fra en for en, og det kan man jo glæde sig over. Venstre faldt, som det er nævnt, først fra; det er et par år siden, ikke så forfærdelig mange år siden, men de faldt altså fra. Socialdemokratiet faldt vel fra i løbet af 1963-64, og næsten mod forventning, havde jeg nær sagt, faldt også de radikale fra nu her i sidste omgang under udvalgsbehandlingen.

Hvad mit parti angår, har vi jo ifølge sagens natur ikke haft lejlighed til at tage stilling til problemet om grundstigningsskylden før under den forrige folketingsperiode, men partiets stilling har jo hele tiden været ganske klar; man har sluttet sig til det grundstandpunkt, som det konservative folkeparti fra første færd har indtaget, nemlig en skarp afvisning af grundstigningsskylden. Grundene skal jeg naturligvis ikke ræsonnere videre om her. Det er der sagt nok om fra denne talerstol. Hvad resultatet af udvalgsbehandlingen angår, er det jo først og fremmest selve ophævelsen for fremtiden af grundstigningsskylden, der er afgørende. Jeg skal ikke nægte, at vi jo gerne havde set, om det kunne have ladet sig gøre, at ophævelsen allerede var blevet effektiv for skatteåret 1965-66, men jeg anerkender fuldt ud de praktiske vanskeligheder og de hensyn til kommunerne, som har gjort sig gældende, og vi finder det derfor efter omstændighederne tilfredsstillende, at ophævelsen sker sådan, at den sidste opkrævning bliver for 1965-66, og er naturligvis også tilfreds med efter omstændighederne, at det sker på et fikseret 1960-grundlag.

At tilbagebetalingen opgives, er forståeligt. Jeg antydede allerede i mine bemærkninger under første behandling, at jeg temmelig tydeligt så de måske uhyrlige besværligheder, en tilbagebetaling ville medføre. En højere retfærdighed ville måske tilsige en sådan tilbagebetaling og i så fald måske endog — det var vist det ærede medlem hr. Axel Kristensen, der var inde på det — en tilbagebetaling af alt det, der i årenes løb er betalt i grundstigningsskyld. Jeg er

dog ikke helt sikker på, at det ville kunne holde for en nærmere analyse selv ud fra et højere retfærdighedssynspunkt, i hvert fald ville det vist komme noget ud af trit med den praksis, man ellers anlægger og må anlægge, når der sker væsentlige ændringer i beskattningen. Men selv om vi gerne havde set en tilbagebetaling efter de linjer, som tidligere har været foreslået i det oprindelige forslag, så erkender vi, at det er urealistisk af flere grunde, og vi kan derfor tiltræde, at man har opgivet tilbagebetalingen.

I anledning af, at det ærede medlem hr. Ove Hansen fremsatte nogle bemærkninger med henblik på, hvad der nu skulle ske, og talte om en kommende større frihed for kommunerne med hensyn til grundskatterne, da vil jeg sige, for så vidt i tilknytning til det, det ærede medlem hr. Axel Kristensen sagde, at fra de uafhængiges side er vi afgjort tilhængere af kommunalt selvstyre, men vi mener, og det vil jeg sige uden i øvrigt at gå ind i nogle større ræsonnementer om problemet, at det vil være forkert at fjerne ethvert loft over den kommunale grundskat. Det kunne medføre farlige situationer inden for den enkelte kommune, det kunne medføre usikkerhed, når der var tale om et skifte i det kommunale flertal, og det kunne medføre urimelige uligheder imellem to kommuner indbyrdes, f. eks. hvis to gårde af ensartet størrelse og karakter ligger ved siden af hinanden i hver sin kommune og den ene måske betaler dobbelt så meget i skat som den anden. Tilfældet foreligger og sikkert mere end ét sted.

Jeg konstaterer med tilfredshed i tilknytning til mine bemærkninger ved første behandling om det vanskelige sprog i denne lov, specielt § 53, at det er lykkedes i den tilsvarende bestemmelse i § 51 i hvert fald at fjerne den direkte sproglige umulighed, som kostede nogen af os en del hovedbrud forrige gang. Paragraffen er jo stadig så kompliceret, at vi vist alle må læse den adskillige gange, før den tager plastisk form. Jeg vil håbe, at det må kunne lykkes at forme ikke alene denne paragraf, men i det hele taget den slags paragraffer i skattelovene sådan, at man, om jeg så må sige, i højere grad kunne følge dem ned

[Johan Asmussen.]

med tommelfingeren, og sådan, at det straks stod klart for én, hvordan hele sammenhængen var. Jeg erkender, det er vanskeligt, men jeg vil næsten tro, det skulle kunne gøres.

Jeg må lige gøre en enkelt bemærkning til ændringsforslag nr. 11, som er kommet ind på foranledning, forstår jeg, af justitsministeriets lovkontor. Det er to bestemmelser, som i og for sig er meget praktiske, og umiddelbart ser de overordentlig velvalgte ud, men jeg er alligevel lidt betænkelig ved dem, og jeg vil henstille, at man giver sig lidt tid i de dage, der endnu er mellem anden og tredje behandling, til at overveje dem en lille smule.

I det første stykke af den nye paragraf er der tale om den tidligere ejers ret til at kræve regulering. Det fastslås, at en sådan ret har han ikke. Det er vistnok rigtigt at fastslå det, så der ikke kan blive nogen som helst tvivl om det; men jeg vil gerne henstille, at det overvejes, om man efter ordene „medmindre andet er udtrykkeligt aftalt“ måske burde sætte ind: „eller må anses som forudsat.“

Jeg er lidt betænkelig ved, at man afskærer domstolene fra enhver mulighed for at tage individuelle hensyn, hvor der i et konkret tilfælde af særlig karakter kunne være grund til det.

Andet stykke drejer sig om situationen fra købers side. Det fastslås, at den ret til regulering, som køber kan have efter lovens § 64, bortfalder

„i alle tilfælde, hvor der ikke inden nærværende lovs ikrafttræden er faldet endelig dom“.

Der er to problemer i den bestemmelse, dels lovens ikrafttræden, dels ordene „endelig dom“. Lovens ikrafttræden må vel på det punkt være straks. Det er jo en noget indviklet ikrafttrædelsesparagraf, men så vidt jeg forstår den, må det, der her tages sigte på, være noget af det, der træder i kraft straks, det vil sige den dag, loven kommer i Lovtidende, og det bliver, om alt

går efter planen, i løbet af forholdsvis få dage. Men det vil igen sige, at f. eks. alle de besværligheder, som man nu i årevis har kæmpet med med hensyn til optagelse i slutsedler og skøder af grundstignings-skylden, bortfalder på et tidspunkt, som man ikke kender i øjeblikket. Der er jo ingen, der ved, hvornår Lovtidende kommer, og hvad dag man altså skal og kan holde op med at optage grundstigningsskylden i skøderne.

Jeg henstiller til overvejelse, om man ikke af praktiske grunde skulle sætte ikrafttrædelsestidspunktet for den bestemmelse ind under de andre — der er et par enkelte andre, som træder i kraft den 1. januar 1965 — så kunne befolkningen, ejendoms-mæglere, advokater o. s. v., få tid til at få fuldstændig klarhed over, at den 31. december i år er det sidste dag, de gamle regler gælder.

I forbindelse med denne bestemmelse er der også problemet om endelig dom. Jeg gør opmærksom på, at der kan dukke mærkelige tilfælde op, hvor der er faldet dom, men hvor ankefristen ikke er udløbet, og hvor der alligevel efter tvangsfuldbyrdesfristen er foretaget tvangsfuldbyrdelse, hvor altså køber har fået dom, han har gjort udlæg, han har måske fået pengene i lommen og måske brugt dem, men ankefristen er endnu ikke udløbet, og så er der altså ikke nogen endelig dom. Der kan opstå tvivlsomme og ubehagelige situationer, og måske skulle man føje ind ved siden af „endelig dom“: „eller hvis tvangsfuldbyrdelse forinden er sket“. Jeg henstiller dette til overvejelse. Jeg siger ikke, at sådan bør det gøres, for det er meget vanskeligt at se igennem.

Med disse ord kan jeg tilsige de uafhængiges medvirken til gennemførelsen af lovforslaget med de ændringer, som den højtærede finansminister har foreslået.

Holger Eriksen: Ved denne lejlighed, hvor der i hvert fald foreløbig kastes 3 skovfulde jord på tanken om grundstigningsskyld, vil

[Holger Eriksen.]

jeg gerne også lade min røst høre i begravelseskoret, selv om den måske klinger i diskant.

Min første bemærkning skal være en hilsen og hyldest til det ærede medlem hr. Axel Kristensen, som nu endelig har fået sin krig igennem og har skabt frit slag for de mægtige fortjenester, som de tilfældige grundbesiddere kan tage hjem i kraft af samfundets udvikling.

Jeg bøjer mig også for ordføreren for det radikale parti, det ærede medlem hr. A. C. Normann, som ifølge Politiken var den, der bevirkede, at der ikke længere var flertal for i hvert fald at opretholde den grundstigningsskyld, der blev pålagt ved vurderingen i 1960. Jeg minder i den forbindelse om, at det var på initiativ af Bertel Dahlgaard, den første lov herom blev gennemført i 1932. Men det er nok glemmt nu, og borte er også Køgeresolutionen, der har spillet så stor en rolle for det radikale parti. Glemmt er de udtalelser, som for mindre end et år siden blev fremsat af det radikale partis daværende ordfører, og hvori det stærkt blev fremhævet, at ville staten give, måtte den også tage, og som gik meget stærkt imod en ophævelse af grundstigningsskylden, som den eksisterede på grundlag af 1960-vurderingen. Der kan jo ske meget på et halvt år. Hvis den ærede ordfører for det radikale parti stod bag den daværende partiordfører i fjor, har han siden vist evne til at overvinde sig selv, og det skal jo som bekendt give større ære end at indtage en befæstet by. At han så ikke har hele sit parti med sig, viser udtalelser i Holbæk Amts Venstreblad, der kraftigt kritiserer partiets nye standpunkt.

Jeg sender også en venlig tanke til tidligere finans- og statsminister Viggo Kampmann, der var helhjertet tilhænger af grundstigningsskylden og skat på arbejdsfrie indtægter. Det må være med underlige følelser, han nu ser både radikale, socialdemokrater og til en vis grad også folkesocialisterne samles under det ærede medlem hr. Axel Kristensens banner, for socialdemokraternes vedkommende dog blandt andet, fordi der var en kompakt majoritet for at afskaffe grundstigningsskylden, hvorved partiets fastholden af denne kun ville blive endog efter min mening meget nyttig demonstration, og for

socialistisk folkepartis vedkommende med visse væsentlige reservationer.

For nogen tid siden udtalte det ærede medlem hr. From ifølge bladreferater, at situationen var god for partiet venstre, fordi det opnåede mere end halvdelen af, hvad det ønskede. I dette tilfælde har det opnået det hele, måske endda lidt mere.

Jeg har endvidere fra den side hørt fugle pippe om, at man egentlig ved ophævelsen burde lægge en ekstraskat på sommerhusgrunde, fordi ejerne af disse ikke betaler ret meget til de respektive kommuner. Grundværdistigningsafgiften var rimelig, fordi den tog sigte på dels at holde priserne nede, dels at føre en del af den prisstigning, der alligevel opstod, tilbage til samfundet. En ekstraskat på sommerhusgrunde ville derimod savne et etisk grundlag og kun blive en skat på dem, der søgte rekreative områder.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed komme ind på det principielle; det gjorde jeg ved første behandling. Derimod skal jeg sige lidt om det, der sker ved lovens ophævelse, og først og fremmest pege på, at det altid har været antaget, at en gammel skat er en god skat, fordi den er bundfældet i varepriserne. I dette tilfælde er den bundfældet i jordprisen, og ved ophævelsen giver man altså en foræring til ejerne. Det bliver naturligvis mest grelt, hvor prisen for nylig er fastsat under hensyntagen til en høj afgiftspligtig grundværdistigning.

Karakteristisk er det, at man primært fra modstandernes side har hævdet, at grundstigningsskylden ikke påvirkede det beløb, som sælgeren fik. Nu er det begyndt at dæmre for dem, at det alligevel ikke er tilfældet, og at der kan opstå retssager, hvor sælgeren vil gøre gældende, at han har solgt for en sum, hvori den afgiftspligtige grundstigningsskyld indgik, og at han derfor måtte have ret til denne, når den ikke opkræves mere. Man har af denne grund indsat bestemmelsen om, at den tidligere ejer ikke har ret til regulering af det ud over den afgiftspligtige grundstigningsskyld betingede vederlag. Dette kan også udtrykkes ved en bemærkning til sælgeren, der lyder: du er blevet taget ved næsen, min far!

Desuden indeholder lovforslaget den mere kryptiske bestemmelse, at krav om regule-

[Holger Eriksen.]

ring af det fastsatte vederlag bortfalder i alle tilfælde, hvor der ved lovens ikrafttræden ikke er faldet endelig dom. Der er allerede blevet nævnt et eksempel fra Berlingske Tidende, hvor en sælger havde forsømt at tage forbehold for den afgiftspligtige grundværdistigning. Den dom, der faldt dér, er naturligvis meget klar, og dér er der ikke mere at gøre. Men jeg kender et tilfælde, hvor en person i en mindre jysk by solgte en grund for 4.500 kr. og glemte at tage forbehold for den afgiftspligtige grundværdistigning. Denne viste sig, inden skødet skulle udfærdiges, at være på 2.400 kr., hvorved sælgeren kun fik 2.100 kr. Han har ikke anlagt sag. Han har ikke gjort det, fordi han simpelt hen anså det for at være håbløst, jfr. det i Berlingske Tidende omtalte eksempel. Der er derfor heller ikke faldet endelig dom, men handelen er afsluttet inden folketingets vedtagelse af lovforslaget her. Vil en sådan mand herefter kunne rejse sag, evt. inden loven træder i kraft? I modsat fald bliver han anderledes stillet end den, der på et tidligere tidspunkt er gået til retten og ikke har nået at få den endelige dom.

Dernæst er der lovens virkninger. Ved første behandling fremsatte jeg visse formodninger om, hvad den afgiftspligtige grundværdistigning måtte forventes at blive efter den 13. almindelige vurdering. Det har vist sig, at jeg regnede med alt for lave tal. Efter finansministeriets antagelse ventes den på grundlag af den gældende lov at blive 14,4 milliarder kroner. Hvis man fradrager det, pristallet er steget i den pågældende periode, kommer man ned på ca. 13 milliarder kroner. Beregnet på samme måde ville den afgiftspligtige grundværdistigning efter 12. almindelige vurdering, altså i 1960, kun være 1.650 mill. kr. Stigningen har naturligvis været særlig voldsom, efter at man er begyndt at tale om fiksering af grundstigningsskylden. Men prøv en gang at sætte de to tal i forhold til hinanden og vov så at blive forbavset over, at vi er inde i en forrygende inflation! Den skyldes imidlertid ikke, at arbejdernes købekraft som følge af lønudviklingen er blevet for stor, men simpelt hen grundværdistigningen. I virkeligheden er der ikke spor forskel på, at grundværdierne i løbet af 5 år stiger

13-14 milliarder kroner, og at en falskmøntner i samme tidsrum bringer et tilsvarende beløb i omsætning. Thi vel er det realværdier, der er steget i pris, men der er ikke sket en realværdistigning. Jorden er ikke en smule mere værdi, end den var tidligere. Naturligvis gælder sammenligningen med falskmøntneren kun med fradrag af det, som den afgiftspligtige grundstigningsskyld udgør. Men i det øjeblik den bortfalder, er sammenligningen helt rigtig.

Det faktiske er, at man ved lovens ophævelse giver grundbesidderne en forøring på 13 milliarder, men da den nævnte samfundsprioritet kun forrentes med 4 pct., må den vel efter de gældende renteforhold reduceres til 6-7 milliarder, hvilket jo også er et betydeligt beløb.

Rent skattemæssigt ville det, hvis hele den afgiftspligtige grundstigningsskyld var effektiv, betyde et provenutab for stat og kommune på 520 mill. kr., et beløb, som nu må tages på anden måde. Imidlertid er der en del af denne grundstigningsskyld, der er hvilende, det vil sige, at tallet straks må reduceres til lidt under 400 mill. kr., der til gengæld som følge af ejendoms-overdragelse vil stige år for år, til det når de 520 mill. kr. Dertil kommer så den yderligere værdistigning, vi kan vente i den kommende tid som følge af lovens ophævelse. Dette er den skattemæssige virkning.

Det næste vedrører forbruget. Det er blevet sagt, at den første del af udvalgsbehandlingen vedrørende forhøjelse af forbrugsafgifterne formede sig som en studiekreds i nationaløkonomi. Jeg har en efter min mening bedre betegnelse. Den formede sig fra oppositionens side som et forsøg på at få fastslået, at det af hensyn til forbruget og dermed af hensyn til valutabalancen var uforsvarligt at lade arbejdslønnen stige til foråret. Det var en nulløsning, man på en eller anden måde stræbte henimod. Jeg skal ikke gå ind i denne diskussion, men blot påpege, at den omstændighed, at man fritager den danske jord for en samfundsprioritet på 7 milliarder kr., naturligvis betyder, at der kan indsættes private prioriteter til et tilsvarende beløb. Vi ved ikke, hvad disse nye lån vil blive brugt til, men der er i hvert fald en sandsynlighed for, at en ikke ringe del deraf vil gå til

[Holger Eriksen.]

forbrug. Det er lidt svært med løftet pegefinger at forklare arbejderne, at de ikke må kræve en andel af produktivitetstøvsfølgelsen, og samtidig forklare, at man gerne må give en lille gruppe medborgere mulighed for at forøge deres forbrug med indtil 7 milliarder kr., og det er måske endnu sværere at få arbejderne til at forstå, at det er af den grund, de skal være tilbageholdende.

Dernæst er der den pengepolitiske virkning. Ved at forøge lånemulighederne med 7 milliarder kr. skaber man et øget udbud af obligationer. Finanstidende skrev i sit sidste nummer — jeg beder om tilladelse til et enkelt citat —:

„Kun et formindsket obligationsudbud eller en forøget obligationsefterspørgsel, gerne fra nationalbanken, kan bringe renten ned på en mere normal størrelse i forhold til andre rentesatser i Danmark.“

Her skaber man imidlertid et kunstigt grundlag for udsendelse af nye obligationsmasser og bidrager derved til at øge den høje rente. Af hensyn til min taletid skal jeg give afkald på at følge tanken videre med henblik på, hvad det vil betyde af fordyrelse for boligbyggeriet og dermed af lejen, som igen afsætter sig i pristallet.

Allerede i fjor spurgte jeg i udvalget, hvad fiksering eller ophævelse af grundstigningsskylden ville betyde for skatten, for huslejen og for lønningernes fastsættelse. I og for sig skulle det være overflødig med et sådant spørgsmål, for disse problemer må naturligvis være overvejet, før forslaget fremsættes. I år gentog jeg mit spørgsmål, idet jeg denne gang præciserede det nøjere og bad finansministeriet om at lade den højtærede økonomiminister foretage en vurdering, da spørgsmålet hører under dette ministerium. Jeg gjorde det i den form — jeg citerer igen —:

„Gennem økonomiministeriet bedes indhentet en prognose over, hvilken virkning eftergivelse af al grundstigningsskyld, respektive eftergivelse af den grundstigningsskyld, der er opstået siden 1960, vil have på lønninger, skatter og rentefod.“ I den aktuelle situation føjede jeg til:

„Er tilbagebetalingen af ca. 80 mill. kr. til grundejerne og fiksering af grundstigningsskylden til 1960-niveauet, respektive ophævelse af grundstigningsskylden, ind-

gået i den prognose for størrelsen af den kommende lønstigning, som foreligger fra det økonomiske råds formandskab? I bekræftende fald: hvor meget mere kunne lønnen stige, hvis grundværdistigningsafgiften blev opretholdt? I benægtende fald: hvorledes kan man stille forslag om en indkomstpølitik uden at tage hensyn til de enorme formueforskydninger, der opstår ved, at man ophæver grundstigningsskylden?“

Først i dag umiddelbart før mødet, og altså efter at betænkningen er afgivet, er der kommet noget, som man måske med god vilje kan betegne som et svar. Tidspunktet for svarets afgivelse minder i høj grad om politikoret i Offenbachs operette „Røverne“, der synger:

„Vor styrke ligger netop i,
at vi kommer, når det hele er forbi.“

Det såkaldte svar lyder på, at opkrævning af grundstigningsskylden efter de hidtidige regler ville give stat og kommune 100 mill. kr. mere, end dersom grundstigningsskylden ophævedes. Man må undskylde, at jeg udbeder mig en nærmere forklaring, thi som allerede nævnt vil den afgiftspligtige grundstigning efter de hidtidige regler udgøre 14,4 milliarder kr. efter vurderingen af 1965. 4 pct. heraf vil blive næsten 600 mill. kr. Regner man med, at en tredjedel deraf er hvilende, kommer man til 400 mill. kr.

Et andet svar går ud på, at spørgsmålet om grundstigningsskyldens fiksering eller ophævelse ikke er indgået i det økonomiske råds betragtninger over størrelsen af den kommende lønstigning, og der er ikke svaret på, hvorledes man kan stille forslag om en indkomstpølitik uden at tage hensyn til de formueforskydninger, som opstår ved ophævelsen af grundstigningsskylden. Så ved man det, eller rettere, så ved man, at der slet ikke er taget hensyn til noget så væsentligt.

Disse besvarelser har under ingen omstændigheder ændret ved den opfattelse, jeg hidtil har haft, nemlig at folketinget ved vedtagelse af ændringsforslaget om grundstigningsskyldens ophævelse begår en af de mest skæbnesvangre fejltagelser, det nogen sinde har gjort sig skyldig i.

Finansministeren (Poul Hansen): Den ærede ordfører for socialdemokratiet gjorde

[Finansministeren.]

i sin redegørelse opmærksom på, at det foreliggende forslag nu er undergået væsentlige ændringer, og det er jo rigtigt. Jeg havde naturligvis gerne set gennemført den permanente fiksering, som der var stillet forslag om. Når jeg alligevel har stillet ændringsforslag i overensstemmelse med, hvad udvalgets flertal kunne enes om, er det ikke alene bestemt af, hvad der var mulighed for at nå frem til, men det er også sket ud fra den betragtning, at den provenumæssige virkning jo er begrænset, og at det vel også må tillægges betydning, at denne sag kan udgå af debatten ved den næsten enstemmige løsning, der nu er tale om.

Jeg finder på denne baggrund, at det er en praktisk løsning, at den fikserede grundstigningsskyld gælder for et år. Netop i betragtning af at vi først til næste år har den nye almindelige vurdering og først fra skatteåret 1966-67 kan regne med en nyordning af ejendomsbeskatningen, er det jo hensigtsmæssigt, at vi laver så lidt om som muligt i mellemtiden.

Jeg mener også, at i betragtning af det fulde bortfald af grundstigningsskylden fra 1966 er det forsvarligt at se bort fra den tilbagebetaling, som der var stillet forslag om.

Det ærede medlem hr. Axel Kristensen mente, at hensynet til kommunerne var tilstrækkeligt tilgodeset ved de bestemmelser, der nu er taget med, og jeg skal erklære mig ganske enig med det ærede medlem. Hvis kommunerne var utilfredse, ville vi jo nok have hørt fra dem på en eller anden måde, og da der i hvert fald ikke for mig foreligger noget om sådanne utilfredse henvendelser, må jeg gå ud fra, at man finder ordningen tilfredsstillende.

Jeg kan til det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen sige, at det er rigtigt, at jeg stiler efter at kunne fremsætte forslag vedrørende ejendomsbeskatningen som helhed, inden dette folketingsår er gået. Forenklingssudvalgets formand har meddelt mig, at han mener, der skulle være en chance for, at udvalget kan gøre sit arbejde færdigt så betids, at det kan nås, men jeg vil dog gerne for god ordens skyld føje til, at jeg kan ikke afgive nogen garanti herfor. Der er jo lidt svært på forhånd at overse, hvor meget arbejde med disse problemer der vil

ligge i udvalget. Foreløbig har jeg nu fået en indstilling vedrørende den samme lov, som vi her behandler ændringsforslag til, med henblik på den almindelige vurdering til næste efterår. Vi skal se lidt på vurderingsreglerne, det har nu udvalget for sin del gjort færdigt, og dermed må det jo så være i stand til, om jeg så må sige, for fuld kraft at gå i gang med næste opgave.

Jeg kan yderligere sige til det ærede medlem, at det ærede medlems opfattelse af ændringsforslaget under nr. 11 er fuldt korrekt, og jeg tror også, det ærede medlem har nogenlunde ret i, at det, som kommunerne nu kan få ekstra i kraft af den nye § 73, stk. 2, ligger omkring en 10-12 mill. kr., det kan maksimalt blive 15 mill. kr. Men da der jo i flere henseender er begrænsninger, er skønnet nok nogenlunde ædrueligt.

Til det ærede medlem hr. Poul Dam kan jeg sige, at jeg mener, at i hvert fald i en lang række tilfælde må den bortfaldne grundstigningsskyld automatisk medføre nedslag i lejerne. Jeg tør ikke garantere for, at det, om jeg så må sige, automatisk sker i alle tilfælde. Det afhænger jo nok noget af, hvorledes lejekontrakterne er udformet. Men hvor der er sket stigning i lejen begrundet i, at grundstigningsskylden er til stede eller er steget, må det jo medføre det omvendte, når den nu går ned.

Det ærede medlem hr. Johan Asmussen bad os se på nogle bestemmelser i ændringsforslag nr. 11. Dels drejede det sig, forstod jeg, om en ikrafttrædelsesdato, dels drejede det sig om et par eventuelle tilføjelser, og jeg vil da gerne sige til det ærede medlem, at vi skal overveje i de dage, der nu er, disse ting i finansministeriet, og jeg går for min del ud fra, at også folketingsudvalget vil overveje dem.

Det ærede medlem hr. Holger Eriksen vendte sig jo, som vi også havde ventet, skarpt imod det oprindelige forslag og nu imod ændringerne, altså såvel mod fikseringen af grundstigningsskylden som mod dens fuldstændige bortfald fra 1966, og det er vel fuldstændig logisk ud fra det ærede medlems udgangspunkt, som jo dels er det, at det ærede medlem mener, at grundstigningsskylden har virket og vil virke ganske, som det er forudsat i teorien, dels er det, at man kan se fuldstændig bort fra, at åbenbart den overvejende del af

[Finansministeren.]

befolkningen ikke anerkender grundstigningsskylden efter dens teori, men betragter den som en skat slet og ret og tilmed en skat, hvis virkninger man hverken forstår eller anerkender, men betragter som vilkårlige og i en lang række tilfælde skæve og urimelige.

Selv om jeg aldrig har næret den samme lidenskabelige begejstring for grundstigningsskylden som det ærede medlem, har jeg delt den opfattelse, at den var et egnet middel til inddragelse af samfundsskabte værdier og til at holde jordens handelspris nede. Jeg må erkende, at efter den udvikling i jordpriserne, vi har set, er det vanskeligt at opretholde denne opfattelse, og jeg har også i det sidste par år stået over for så mange eksempler på oplagt urimelige virkninger af den lovgivning, vi her har haft, at jeg forstår uviljen mod grundstigningsskylden i dens nuværende form. Om det ville have været muligt at udforme en bedre lovgivning, således at man bedre kunne opnå de tilsigtede formål, ved jeg ikke; men jeg er i hvert fald sikker på én ting: at tidspunktet herfor nu er forpasset.

I sin argumentation følger det ærede medlem en meget enkel linje. Han forudsætter ganske enkelt, at grundstigningsskylden har virket og vil virke, som den efter teorien skulle, og kommer derfor — som vi hørte det i dag — til den enkle betragtning, at der uden videre er tale om en foræring til grundejerne af et milliardbeløb. Det ærede medlem anslog i dag under hensyn til den gældende rentefod dette beløb til 7 milliarder kr. Man kunne naturligvis, alt efter hvordan man tænkte sig reglerne for en fremtidig grundstigningsskyld, være kommet til et andet resultat.

Det er også, som om det ærede medlem på en lige så enkel måde sætter lighedstegn mellem grundejere og kapitalister, arbejdsgivere eller hvad ved jeg, og placerer arbejderne på den anden side som deres modstykke. Jeg mener, at dette er en grovere forenkling, end virkeligheden kan holde til, selv ud fra det ærede medlems forudsætninger. En hel del af grundstigningsskylden svares af ejere af en- og tofamiliehuse. Mange af dem er arbejdere og lønmodtagere. En anden del svares af boligselskaber eller ejendomsselskaber, der

ejer etagelejligheder. For deres vedkommende ville en forøgelse af grundstigningsskylden betyde en tilsvarende forøgelse af lejerne, og når denne forøgelse ikke finder sted, er lejerne i hvert fald fritaget for at betale skat ad denne vej.

For erhvervsvirksomheders vedkommende kan man sige, at de og de beløb vil de nu ikke komme til at betale i grundstigningsskyld fremover, og det kan man måske kalde en foræring til dem, der ejer disse virksomheder. Men om denne foræring afsætter sig som øget kapitaludbytte, som lavere varepriser eller på hvilken måde, er der ingen af os, der på forhånd ved. Jeg mener derfor, at det ærede medlem allerede herved fremsætter en alt for unuanceret opfattelse og tegner billedet meget groft.

Dernæst kan efter min opfattelse en ophævelse af grundstigningsskylden ikke bedømmes isoleret på den måde, som det ærede medlem gør det. Det bliver temmelig afgørende, hvorledes de fremtidige regler for beskatning af fortjeneste på salg af fast ejendom og de fremtidige regler for grundskyld udformes. Det er for regeringen og for socialdemokratiet noget meget væsentligt, at vi gennem den nævnte beskatning kan inddrage en betydelig del af de store fortjenester ved salg af jord og dermed også de samfundsskabte værdier. Hvorledes denne beskatning nærmere skal udformes, skal der forhandles videre om i den kommende tid. Jeg hæfter mig i høj grad ved, at der i hvert fald er principiel enighed i det høje ting om, at der skal sættes ind her. Så vidt jeg har forstået, er der også enighed om at bevare en kommunal grundskyld. En virkelig, en endelig bedømmelse som den, det ærede medlem forsøgte sig med her, kan i virkeligheden ikke foretages, før vi ser det samlede resultat af, hvad der skal foregå på disse områder.

I øvrigt er jeg ikke sikker på, om ikke det rimeligste ville være først og fremmest at betragte det, der sker her, som en skatteomlægning. Det kan man så ud fra forskellige synspunkter være modstander eller tilhænger af, men man må vist erkende, at det alligevel er en skatteomlægning af relativt beskedne dimensioner. De virkninger på lønninger og priser o. s. v., som det ærede medlem forestiller sig, mener jeg i

[Finansministeren.]

hvert fald ikke vil indtræde i det omfang, det ærede medlem synes at mene vi kan vente. Jeg tør ikke afvise, at ophævelsen af grundstigningsskylden kan give mulighed for en højere belåning af ejendomme; hvor sikkert det er, kan man nu nok diskutere, og navnlig er det jo et stort spørgsmål, hvordan sådanne muligheder vil blive udnyttet.

Jeg tror derfor heller ikke, at den tanke, at de 6-7 milliarder kr., det ærede medlem taler om, pludselig skulle blive frigjort på en eller anden måde til forbrug, har megen realitet i sig. Jeg synes, det er prisværdigt, at det ærede medlem, om jeg så må sige, til det sidste vil kæmpe for den tankegang, der her er tale om, og som jeg som sagt også selv har ment var teoretisk rigtig. Men jeg synes, det ærede medlem skyder langt over målet i sin argumentation og anfører ting, som ikke kan holde, og det synes jeg ærlig talt, hverken han eller vi andre rigtig kan være tjent med.

Jeg skal så anbefale de af mig stillede ændringsforslag til vedtagelse i det høje ting.

A. C. Normann: Da jeg bad om ordet, havde jeg tænkt mig at gøre en del bemærkninger til det ærede medlem hr. Holger Eriksen i anledning af hans forestillinger om vægten af nye belåningsmuligheder og den forøring til grundejerne af de kapitaliseringsværdier, det ærede medlem nævner. Men nu har jo den højtærede finansminister beskæftiget sig med det.

Jeg skal da kun føje den bemærkning til det, den højtærede finansminister har sagt, at jeg tror, det også har givet sig udtryk i en kapitalisering af ejendomsværdierne, at de øvrige, direkte skatter efterhånden er blevet så store i forhold til de faste skatter, som de er blevet.

Da det ærede medlem og jeg, der vel omtrent er lige gamle, i vor ungdom beejstredes stærkt for Henry Georges ideer — det formoder jeg, det ærede medlem også har været — var det i en periode, hvor man faktisk gennem grundskatterne, hvis man havde gennemført fuld grundskyld, kunne have betalt en hovedpart af de offentlige byrder.

Nu er det blevet til dele af procenter, der kan være tale om her i hvert fald, vel ikke

engang halve procenter, når vi kommer til at tale om at opgive den fikserede grundstigningsskyld. Jeg har imidlertid den opfattelse, at den omstændighed, at visse kommuner har meget lave direkte skatter, gør deres ejendomme så meget mere attraktive, at de faktisk i højere grad bidrager til en kapitaldannelse, en stigning i grundpriserne og ejendomspriserne, end grundstigningsskylden har gjort.

Tager man en kommune som Gentofte kommune, udgør grundstigningsskylden kun omkring 5 mill. kr., hvis jeg nu husker ret, af et skatteprovenu på omkring 1/2 milliard kr. til både kommune og stat. Det vil altså, så vidt jeg kan se, sige, at det er aldeles ligegyldigt eller næsten ligegyldigt med hensyn til priserne på jord i Gentofte kommune, hvorimod det formentlig er meget vigtigere, at folk har den opfattelse, at Gentofte kommune er en attraktiv kommune at bo i skattemæssigt set, hvorfor mange gerne vil bo dér og byder højere priser på ejendommene dér.

Jeg tror også, det er det, der har gjort, at man i grundskyldskommissionen er kommet til den erkendelse — hvis jeg husker ret, jeg var ikke medlem, det var det ærede medlem måske — at kommuner, som udskrev en stor del af deres kommunale skat i form af faste skatter, ikke havde lavere priser, ikke havde en lavere handelsværdi på deres ejendomme end kommuner, der havde en lav grundskyld. Derfor tror også jeg, at det ærede medlem ganske overdriver virkningerne med hensyn til kapitalisering og med hensyn til nye lånemuligheder, rent bortset fra at det faktisk i øjeblikket ikke er særlig attraktivt med de nuværende obligationskurser at optage nye lån i sin ejendom. Jeg tror, at enhver grundejer, der kan vente og ikke er i alvorlige økonomiske vanskeligheder, vægrer sig ved i øjeblikket at udøve noget pres på obligationsmarkedet ved at optage nye lån i sin ejendom. Jeg siger det for at pege på, at det måske også af den grund er et heldigt øjeblik, at denne ændring kommer til at foregå.

Det ærede medlem kunne med større ret have talt om dette med kapitalisering og forøring til grundejerne, hvis der havde været tale om en nedsættelse af grundskylden. Det ærede medlem nævnte Køgeresolutionen i sin hyldest til mig for at minde

[A. C. Normann.]

om det radikale venstres fortid i så henseende. Jeg vil gerne sige til det ærede medlem, at Køgeresolutionen talte ikke ét eneste ord om grundstigningsskyld. Der er en afgørende forskel dér. Køgeresolutionen talte om grundskyld. Der er jo nemlig den væsentlige forskel — hvis jeg må have lov til som gammel grundskyldinteresseret at manuducere det ærede medlem lidt — foruden andre forskelle, at grundskyldens indflydelse på jordpriserne er en ganske anden end grundstigningsskyldens. I den gældende lov er det forudsat, at der ved vurderingen af fast ejendom — også selve jordens værdi — skal tages hensyn til, at jorden er grundskyldsbeskattet. Den grundskyld, der hviler på den, skal der tages hensyn til ved vurderingen, medens grundstigningsskylden udtrykkeligt er undtaget fra denne regel, således at grundstigningsskylden ikke får den virkning på jordpriserne, det ærede medlem forudsatte, medens muligvis grundskylden bidrager til at holde jordpriserne nede — ja, jeg behøver ikke at sige muligvis.

Det ærede medlem kan konstatere, at § 13, stk. 2, verificerer, hvad jeg her siger om det spørgsmål.

Det ærede medlem hr. Poul Dam siger, at nu må der drages omsorg for, at grundstigningsskyldens bortfald giver sig udslag i, at husejerne nedsætter lejerne med de beløb, som er blevet pålagt lejerne. Det er rigtigt. Jeg synes, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen lægger alt for lidt vægt på den lettelse, titusinder af lejere får i den forbindelse. Der er sørget for, at dette skal finde sted i henhold til lejelovens § 37. At det vil komme et ganske uhyre stort antal lejere til gode, er en given ting.

Holger Eriksen: Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. A. C. Normann, at jeg naturligvis ikke på noget som helst punkt kunne tænke mig at benægte, at grundpriserne i en kommune kan og vil påvirkes af, at befolkningens gennemsnitlige indtægt er betydelig større end i andre kommuner, hvilket foranlediger, at skatterne bliver lavere. Naturligvis gør de det. Jeg kan blot ikke se, at det har nogen som helst forbindelse med det foreliggende problem.

Selvfølgelig kunne Køgeresolutionen ikke

omtale den grundstigningsskyld, der blev gennemført på et senere tidspunkt. Der er imidlertid ikke spor tvivl om, i hvilken retning denne Køgeresolution gik. Det ærede medlem vil nu gøre gældende, at der er stor forskel på grundstigningsskyld og grundskyld, bl. a. af den grund, at grundstigningsskylden holdes uden for de forpligtelser, der hviler på jorden i det øjeblik, man vurderer den, og det er jo fuldstændig rigtigt. Det viser imidlertid kun, at grundstigningsskylden virker langt voldsommere end selve grundskylden i det øjeblik, man nemlig ikke får lov til at tage hensyn til den ved vurderingen. Hvis man skal tage sigte efter det, som Køgeresolutionen gik på, er grundstigningsskyld langt at foretrække fremfor grundskyld.

Må jeg så sige til den højtærede finansminister, at jeg har ingenlunde villet sætte lighedstegn ved grundejerkapitalister og andet djævelskab og sætte dem op mod arbejderne og sige, at sådan nogle findes der ikke hos arbejderne. Det kunne aldrig nogen sinde falde mig ind, og derfor var oplysningen om, at også arbejdere har enfamilieshuse, ikke overraskende for mig. Det, jeg har villet gøre gældende, er simpelt hen, at ejeren af en grundværdi, hvad enten den er placeret på den ene eller den anden måde, der stiger i værdi, ikke som følge af, at ejeren har gjort noget ved den, men som følge af, at samfundet er i en vis udvikling, denne ejer må affinde sig med, at en væsentlig del af grundværdistigningen går til det samfund, der har fremkaldt den, ikke til den private ejer, og så er det mig rystende ligegyldigt, om ejeren er arbejder eller mangemillionær.

Den højtærede finansminister siger, at man ikke kan bedømme det, der sker nu, isoleret, og det er naturligvis rigtigt, at man kan gøre mange forskellige ting med hensyn til at skærpe kapitalvindingsafgiften og derved i nogen grad afbøde virkningen af det, der gennemføres nu. Man kan også gøre det ved at tvinge kommunerne til at udskrive en større grundskyld end nu; men der er bare det kedelige ved det, at realiteten er, at man opgiver grundstigningsskylden, og at det andet, når alt kommer til alt, foreløbig kun er fugle på taget, og man ved ikke, hvornår man har dem i hånden, eller om man nogen sinde

[Holger Eriksen.]

får dem i hånden. Derfor havde det været mere rimeligt at lade de to ting følges ad.

Til sidst gjorde den højtærede finansminister gældende, at der her var tale om en skatteomlægning. Her er vel nok den dybeste forskel på den højtærede finansministers og min opfattelse. Jeg anser nemlig aldeles ikke dette for at være en skatteomlægning; jeg er ubetinget sikker på, at det, vi har taget ind gennem den afgiftspligtige grundværdistigning, er en samfundsprioritet, vi har i jorden, en samfundsprioritet, som simpelt hen er skabt af samfundet, ikke af nogen privatperson, og når man ophæver en sådan samfundsprioritet, ja, så er det, vi får en kædereaktion. Her kan det naturligvis ikke hjælpe, at vi står og diskuterer, hvor kraftig eller mindre kraftig den bliver, det kan vi ikke vide på forhånd; men der er i hvert fald en afgørende sandsynlighed for, at i det øjeblik man giver afkald på 7 milliarder kr. — og det er dog også penge selv i vore dage — må det få virkninger, og det må få virkninger i den retning, at de, der har fået de 7 milliarder kr. forærende, kan når som helst, det passer dem, købe for dem, købe andre værdier for dem, og så bliver det naturligvis andre grupper af befolkningen, som må skabe dækning for udgifter til de varer, som de pågældende kan købe for de 7 milliarder kr.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg føler trang til at takke det ærede medlem hr. Holger Eriksen for det første for den erkendelse, at en endelig bedømmelse ikke kan foretages, før vi ser tingene i sammenhæng; at det ærede medlem så kan være skeptisk over for, hvad der kommer ud af det, er en sag for sig. Men jeg lægger lidt vægt på, at vi i hvert fald så langt er enige.

Dernæst vil jeg takke det ærede medlem for den sidste del af hans udtalelser til mig: at det ærede medlem ser det, der foregår her, som noget ganske andet end en skatteomlægning. Det ville jeg måske også have

gjort på et tidligere tidspunkt, men jeg må erkende, at med de erfaringer, man har gjort med grundstigningsskylden, er det netop på det punkt, man er kommet i alvorlig tvivl, og der er i hvert fald ingen tvivl om, at langt den overvejende del af befolkningen betragter den som en skat, simpelt hen som en skat, og det kan jo ikke undgå også at påvirke den måde, hvorpå grundstigningsskylden virker. Derfor vil jeg gerne bekræfte, at på dette punkt er vi altså ikke enige.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges med 108 stemmer mod 11; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2

vedtoges med 108 stemmer mod 1; 12 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Underændringsforslag nr. 3 i betænkningen

forkastedes med 108 stemmer mod 10; 3 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4, 5 og 6 betragtedes som

vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 2.

Ændringsforslag nr. 7, 8 og 9 betragtedes som

vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1.

§ 1, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10 vedtoges ved, at § 2
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11 om indsættelse af en ny paragraf betragtedes som *vedtaget* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 2.

Ændringsforslag nr. 12, gående ud på en ny affattelse af § 3, betragtedes som *vedtaget* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 2.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission til undersøgelse af visse forgiftnings- og forureningsfarer [af Morten Lange m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. V) findes i tillæg A. sp. 535, fremsættelsen i tidenden sp. 1160).

Sagen sattes til forhandling.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Det ærede medlem hr. Morten Lange fremsatte den 1. december som ordfører for flere medlemmer af sin gruppe forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission til undersøgelse af visse forgiftnings- og forureningsfarer.

Kommissionen skal ifølge forslaget især undersøge sundhedsfarer ved reststoffer og tilsætsstoffer i fødemidler, forureningsproblemer samt gift- og affaldsstoffers indflydelse på den vilde natur. Endvidere skal kommissionen kunne stille forslag såvel om konkrete lovmæssige foranstaltninger som om udbygning og koordinering af de kontrollerende organer.

Vi havde allerede i sidste folketingsår anledning til at diskutere en del af disse meget omfattende og alvorlige problemer på grundlag af et af det ærede medlem fremsat forslag til folketingsbeslutning om en undersøgelse af pudder- og sprøjtegiftes samt teknisk anvendte hormonpræparaters skadelige virkninger. Jeg skal derfor tillade

mig at henvise til min forgængers, synes jeg, meget udførlige redegørelse under første behandling af forslaget og til den udførlige besvarelse af de spørgsmål, som det nedsatte folketingsudvalg stillede. Denne besvarelse fremkom dog først på et så sent tidspunkt, at udvalget ikke kunne færdiggøre behandlingen af forslaget til folketingsbeslutning.

Det nu foreliggende forslag til folketingsbeslutning er imidlertid mere omfattende end det tidligere forslag. For det første forudsætter det en undersøgelse af langt flere forgiftnings- og forureningsfarer, og for det andet forudsætter det nedsættelsen af en kommission. Jeg vil derfor gerne benytte lejligheden til at fremkomme med nogle yderligere oplysninger om de foranstaltninger, der i de senere år er truffet mod disse forureningsfarer.

Jeg kan her først nævne grundvandsforureningen. Dette spørgsmål dækker i hvert fald i det væsentlige også drikkevandsforureningen. Jeg tror, at vort grundvand endnu gennemgående er rent, og det hører da også til de meget sjældne undtagelser, at vandværker har måttet lukke på grund af grundvandsforurening. Der er dog voksende fare for forurening af grundvandet. Der har i nogle tilfælde været tale om forurening med industrielle affaldsstoffer, ligesom de mange nedgravede olie- og benzintanke utvivlsomt betyder en med tankenes alder stigende fare for grundvandet. Jeg mener dog i og for sig, at vi allerede gennem den gældende lovgivning, nemlig vandforsyningsloven af 1926 og sundhedsvedtægterne, har gode muligheder for at skride ind over for forurening af grundvandet. Vi er imidlertid nu i indenrigsministeriet — på grundlag af en kommissionsbetænkning af 1961 og en udvalgsbetænkning af 1963 — ved at forberede en ny vandforsyningslov, der skal øge mulighederne i så henseende.

Medens de lovgivningsmæssige muligheder for beskyttelse af grundvandet altså ikke er så dårlige i øjeblikket, må det nok erkendes, at det en række steder har skortet på kontrollen. Dette spørgsmål er nu taget op i den hygiejnekommision, som er nedsat, og som jeg straks skal vende tilbage til.

For så vidt angår spørgsmålet om forurening af overfladevand, er det selvfølgelig vigtigt, at spildevand renses ordentligt, før